## اخبار کوتاه

### بریکس؛ستونی ضروری در ثبات جهانی

رئیس بخش بین‌الملل حزب کمونیست چین اظهار کرد: کشورهای بریکس ستونی ضروری برای ثبات جهانی در دنیای امروز هستند.

**به گزارش پیام آشنا:** لیو جیانچائو رئیس بخش بین‌الملل حزب کمونیست چین، در نشست عمومی مجمع بین‌المللی بین‌حزبی «اکثریت جهانی برای جهانی چندقطبی» در قالب بریکس و کشورهای شریک بیان کرد: کشورهای بریکس به‌عنوان نیروی تثبیت‌کننده در دنیای امروز عمل می‌کنند.

ساختن نظم جهانی چندقطبی نیاز به پایه و حمایت مستحکم دارد. طی تقریبا ۲۰ سال توسعه، بریکس از نظر کیفیت، اندازه و جذابیت رشد کرده است و کشورهای عضو بریکس به نیروی کلیدی در شکل دادن به نظم جهانی و تضمین ثبات جهانی تبدیل شده‌اند. اگر ما جهان را با یک کشتی بزرگ مقایسه کنیم، کشورهای بریکس لنگر بی‌بدیل ثبات در کشتی هستند.

لیو جیانچائو افزود: اقتصادهای بریکس ۲۸ درصد از تولید ناخالص داخلی جهانی را تشکیل می‌دهند و سهم ما در رشد اقتصاد جهانی بیش از ۵۰ درصد است.

علاوه بر این، این سیاستمدار تاکید کرد که کشورهای عضو این اتحادیه تلاش زیادی برای دستیابی به آتش‌بس و حل وفصل سیاسی بحران اوکراین و درگیری رژیم صهیونیستی و فلسطین دارند.

حزب روسیه متحد در ۱۷ تا ۱۸ ژوئن در ولادی وستوک نشست بین‌المللی «اکثریت جهانی برای جهانی چندقطبی» را با بریکس و کشورهای شریک برگزار کرده است. این رویداد بیش از ۱۵۰ نماینده نیروهای سیاسی پیشرو از ۳۲ کشور را گرد هم می‌آورد.

هیئت‌هایی از آذربایجان، بلاروس، کامبوج، چین، گوآ (هندی)، اندونزی، لائوس، تاجیکستان، تایلند، ونزوئلا و سایر کشورها در این مجمع شرکت می‌کنند. آنها به ویژه در مورد مسائل ایجاد نظم جهانی عادلانه، تحکیم اصل امنیت غیرقابل تقسیم و برابر به‌عنوان یک اصل کلیدی در روابط بین‌الملل، همکاری‌های تجاری، اقتصادی، پولی و مالی میان اکثریت کشورهای جهان و مسائل امنیتی جهان بحث خواهند کرد.

بیرنس گزارش کرد نشست کمیته دائمی جنبش برای آزادی ملل و میزگردی با حضور کشورهای عضو اتحادیه کشورهای جنوب شرق آسیا (آسه آن) نیز قرار است در این مجمع برگزار شود.

### بخشودگی جرایم بیمه شخص ثالث در طرح عدم تخصیص سهمیه سوخت

معاون ستاد مدیریت حمل ونقل و سوخت و مجری طرح ماده ۴۸ قانون بیمه شخص ثالث از بخشودگی جرایم بیمه شخص ثالث ناوگان مشمول طرح عدم تخصیص سهمیه سوخت به مناسبت اعیاد قربان و غدیر خبر داد.

**به گزارش پیام آشنا:** سید کاظم عزیزی گفت: در اجرای ماده ۴۸ قانون بیمه شخص ثالث مبنی بر عدم تخصیص سهمیه سوخت به خودروهای فاقد بیمه‌نامه شخص ثالث، این طرح تاکنون درباره ناوگان گازوئیل سوز، تاکسی‌های درون و برون‌شهری و همچنین وانت‌بارها عملیاتی شده است. وی افزود: با اجرای ماده ۴۸ قانون بیمه شخص ثالث، ۷۶۰ هزار خودروی گازوئیل سوز، ۲۸۰ هزار تاکسی و ۳۰۴ هزار وانت‌بار فاقد بیمه شناسایی شدند که در واقع حدود ۱۰ درصد از ناوگان در هر کاربری فاقد بیمه‌نامه شخص ثالث بودند.

مجری طرح ماده ۴۸ قانون بیمه شخص ثالث با بیان اینکه به مالکان این گروه از خودروها در مرحله اول اطلاع رسانی و هشدار لازم نسبت به عدم تخصیص سهمیه سوخت در صورت عدم تمدید بیمه‌نامه داده شد و پس مورد اعمال ماده ۴۸ قانون بیمه شخص ثالث قرار گرفتند، گفت: دارندگان این ناوگان که بسیاری از آنها سال‌های متمادی فاقد بیمه بودند و طبیعتاً مشمول جرایم قابل توجه نیز شدند.

عزیزی تصریح کرد: با هدف جذب و تشویق این دسته از مخاطبان و تسهیل امکان دریافت بیمه‌نامه شخص ثالث، پیگیری‌هایی از صندوق تأمین خسارت‌های بدنی و بیمه مرکزی داشته و پیشنهاد کردیم تا این گروه در صورت مراجعه جهت دریافت بیمه‌نامه شخص ثالث، مشمول بخشودگی جرایم قرار گرفته و صرفاً حق بیمه سالانه را پرداخت کنند که با موافقت صورت گرفته مقرر شد به مناسبت ایام عید سعید قربان و عید غدیر خم به مدت ۲۰ روز از ۲۸ خرداد ماه تا ۱۶ تیرماه سال جاری، ۱۰۰ درصد مبلغ جریمه برای دارندگان این دسته از ناوگان فاقد بیمه، بخشیده شود.

معاون ستاد مدیریت حمل و نقل و سوخت به همه دارندگان خودروهای فاقد بیمه‌نامه شخص ثالث که طی ماه‌های اخیر مشمول عدم دریافت سهمیه سوخت واقع شدند توصیه کرد تا نسبت به فرصت پیش رو جهت اخذ بیمه‌نامه اقدام و علاوه بر برخورداری از بخشودگی جرایم، مشمول برقراری مجدد سهمیه سوخت قرار گیرند.

### اصلاح نرخ خوراک پالایشگاه‌ها به تصویب دولت رسید

معاون امور برنامه‌ریزی وزیر نفت اعلام کرد: در جلسه اخیر هیات دولت چالش‌های موجود در نرخ خوراک پالایشگاه‌ها، برطرف و اصلاح آن به تصویب رسید.

**به گزارش پیام آشنا،** هوشنگ فلاحتیان، اعلام کرد: در جلسه روز یکشنبه هیات دولت، مشکلات موجود در نرخ خوراک پالایشگاه‌ها برطرف و اصلاح آن به تصویب رسید که جزییات تصمیمات اتخاذ شده اطلاع‌رسانی خواهد شد.

برلساس این گزارش، اصلاح دستورالعمل قیمت خوراک وفرآورده‌های پالایشی که در تاریخ ۲۳ دی ۱۴۰۲ ابلاغ و عطف‌بماسبق شد، منجر به تشدید نوسانات بازار سهام و ترس سهامداران از سرمایه‌گذاری در بازار سهام شد.

سازمان بورس در این زمینه مکاتباتی با وزیر نفت و نهاد ریاست جمهوری انجام داد و همزمان نیز وزیر امور اقتصادی و دارایی نامه‌ای را به دولت ارسال کرد، نهایتا این موضوع (یکشنبه ۲۰ خرداد) در ستاد اقتصادی دولت مطرح و مقرر شد تا طی جلساتی به صورت اختصاصی برای بازنگری فرمول قیمت‌گذاری، وزارت نفت، وزارت اقتصاد، سازمان بورس و انجمن پالایشی‌ها برگزار شد.

در ادامه این جلسات نیز هفته گذشته به اصلاح عمده در دستورالعمل نرخ خوراک پالایشگاه‌ها مورد بحث و تفاهم قرار گرفت که این اصلاحات به اختصار عبارتند از:

۱. زمان اجرای دستورالعمل جدید که قبلا تاریخ اجرای آن از ابتدای سال در نظر گرفته شده بود به همان تاریخ ابلاغ تغییر یافت؛ بنابراین مقرر شد تا محاسبات منظور از ابتدای سال تا ۲۳ بهمن ماه سال گذشته طبق دستورالعمل ۱۴۰۱ انجام شود.

۲. میزان عدم‌النفع شرکت‌های پالایشی ناشی از برنامه تولید ابلاغی از سوی شرکت ملی پالایش و پخش فرآورده‌های نفتی که با توجه به شرایط ویژه کشور و کاهش ناترازی بنزین تدوین شده است و به همین دلیل امکان به‌کارگیری حداکثر ظرفیت تولید محصولات با کیفیت بالاتر را از پالایشگاه‌ها سلب می‌کند، محاسبه و در حساب شرکت‌های پالایشی منظور شود.

# طوفان در تابستان؛ گردباد گرانی در بازار اجاره مسکن!

**پیام آشنا، گروه جامعه:** با نزدیک شدن به تابستان، اجارهنشین‌ها برای اقزایش نرخ رهن و اجاره خانه‌شان دلهره می‌گیرند؛ نرخ‌هایی که یک شبه سر به فلک می‌کشند و تا آسمان هفتم می‌رسند؛ بدون هیچ نظارتی، بدون هیچ پاسخگویی؛ آنها قربانیان چرخه تورم‌اند که دیگر نه تنها خرید خودرو و مسکن برای‌شان آرزو شده بلکه حتی نمی‌توانند مطمئن باشند که سر موعد قرارداد، توان تمدید خانه‌هایشان در سال جدید را دارند یا خیر!

شرایط اجاره مسکن برای قشر متوسط و ضعیف، به ویژه در کلان‌شهرها به یک بحران شبیه شده و در چنین شرایطی خبری از اقزایش حقوق متناسب با گرانی مسکن هم نیست و کلاه کارگران و کارمندان بیش از همیشه بس معرکه است. تمام اینها باعث شده سبک‌های جدیدی از زندگی در جامعه بروز پیدا کند و آگهی‌های عجیب و غریب در فضای مجازی کم کم به یک موضوع عادی تبدیل شوند؛ اجاره پشت‌بام، اجاره زیرزمین و اجاره اتاق خواب نمونه‌هایی از این سبک زندگی جدید است.

هرچند دولت سیزدهم قرار بود با ساخت ۴ میلیون مسکن، از سخت‌تر شدن تهیه مسکن برای زوج‌های جوان و مستاجران جلوگیری کند؛ اما ورد تمام راه‌کارهایی که به کار بسته به تورم افسارگسیخته نرسیده است و نگاهی به بازار مسکن نشان می‌دهد صاحب‌خانه‌ها بدون هیچ نظارت و قاعده‌ای، حداقل ۳۰ تا ۱۰۰ درصد اجاره بها را اقزایش داده‌اند.

اقزایش بی‌قاعده و دوباره نرخ اجاره بها صدای مستاجران را در شبکه‌های اجتماعی حسابی بلند کرده است؛ کاربری به نام محسن نوشته است: «با این وضعیت صاحبخانه‌ها فقط اختیار ملک خود را ندارند. اختیار آینده ما هم دست آنهاست. » کاربر دیگری نوشت: «صاحبخانه به من که مستاجرم فرصت زندگی نمی‌دهد. مستاجر باید امسال باید وام بگیرد که بتواند قراردادش را تمدید کند سال بعدی باید خانه‌اش را کوچک‌تر کند. سال بعدی لابد باید کلیه‌اش را بفروشد!»

## مدیرعامل شرکت آب منطقه‌ای البرز:

# مصرف بالای آب با وجود کسری آبخوان‌های البرز ادامه دارد

مدیر عامل شرکت آب منطقه‌ای البرز با بیان اینکه سرانه استاندارد مصرف آب ۱۸۰ لیتر و مصرف البرز ۲۵۰ لیتر است، گفت: این مصرف بالا در حالی است که استان ۱۵ میلیارد مترمکعب کسری آبخوان دارد.

**به گزارش پیام آشنا،** داوود تحفیان با اشاره به اینکه البرز حدود یک میلیارد و ۵۰۰ میلیون مترمکعب یعنی ۹ برابر حجم سد کرج به آبخوان‌هایش بدهکار است و کسری آب دارد؛ اظهار کرد: طی دهه‌های گذشته شاهد استفاده بیش از حد از توان آبخوان‌های استان بودیم و بارش‌هایی مثل بارش‌های اخیر به هیچ وجه نمی‌تواند این کمبود را جبران کند.

وی با بیان اینکه مدیریت مصرف نقش به سزایی در حفظ منابع آبی موجود دارد، افزود: سرانه مصرف روزانه آب شرب در البرز ۲۵۰ لیتر است در صورتی که طبق استاندارد باید به کمتر از ۱۸۰ لیتر برسد.

وی اضافه کرد: اگر مردم الگوی مصرف استاندارد آب را رعایت کنند، قطعا افشار از روی آبخوان‌ها برداشته می‌شود و سرعت احیای منابع آبی اقزایش می‌یابد.

این مسئول تصریح کرد: بارش‌های فروردین و اردیبهشت امسال باعث شد میزان برداشت آب از طریق بخش کشاورزی تا حد زیادی کاهش یابد و همین باعث استراحت و ذخیره منابع آبی موجود شده است.

مدیرعامل شرکت آب منطقه ای البرز تصریح کرد: با تامین قسمتی از نیاز بخش کشاورزی از طریق بارش‌ها و همچنین خنکی دو ماه اول سال و به تبع آن کاهش مصرف، حجم آب برداشتی از چاه‌ها کاهش پیدا کرده و این تا حدی به احیای آبخوان‌ها کمک می‌کند.

تحفیان با اشاره به اینکه پیش بینی‌ها نشان می‌دهد تا پایان تابستان بارش موثری نخواهیم داشت، توضیح داد: برای تعادل بخشی به وضعیت آبخوان‌های استان جاهای جز مدیریت مصرف، انسداد چاه‌های غیر مجاز و مدیریت هوشمند چاه‌های مجاز نداریم.

وی تصریح کرد: بدون شک جبران عقب ماندگی موجود در بحث منابع آبی استان سخت است و سالیان سال زمان می‌برد ولی در شرایط فعلی با مصرف بهینه می‌توانیم وضعیت فعلی را بحرانی‌تر نکنیم و با آگاهی از اینکه آیندگان هم سهمی از منابع آبی در اختیار ما دارند، این سرمایه خدادادی را درست مصرف کنیم.

# نخستین قرعه کشی پویش باانرژی عید غدیر برگزار می‌شود

**مجری طرح پویش باانرژی از برگزاری نخستین مرحله قرعه‌کشی این پویش همزمان با عید سعید غدیر خبر داد و گفت: در این مرحله، مردم هر استان برای برخورداری از جوایز با یکدیگر رقابت خواهند کرد.**

**به گزارش پیام آشنا** به نقل از توانیر، محمد خدادادی مجری طرح پویش باانرژی در خصوص اعطای پاداش به مشترکان خوش مصرف، گفت: امسال علاوه بر پاداش‌های صرفه‌جویی که در سال‌های گذشته به مشترکان خوش مصرف پرداخت می‌شد، مسابقه‌ای هم در قالب طرح پویش باانرژی راه‌اندازی شده که همه مشترکان می‌توانند به‌ازای کاهش مصرف برق در قرعه‌کشی ۳۰۰ دستگاه خودرو ایرانی، کمک‌هزینه خرید لوازم خانگی و لوازم الکترونیکی شرکت کنند.

وی با بیان اینکه در مرحله نخست این مسابقه، مردم هر استان با یکدیگر مسابقه خواهند داد، گفت: در مرحله دوم هر استانی که بیشترین میزان صرفه‌جویی را داشته باشد، جوایز بیشتری را به خود اختصاص خواهد داد.

مجری طرح پویش باانرژی ادامه داد: تاکنون استان‌های یزد، اصفهان، خراسان جنوبی، مازندران، بوشهر و مرکزی توجه بیشتری به این پویش نشان داده‌اند و با مصرف صحیح برق، تأمین این انرژی گرانبها برای همه مشترکان امکان‌پذیر شود.

خدادادی با اشاره به افزایش مصرف برق کشور به دلیل به‌کارگیری سامانه‌های سرمایشی گفت: بیشترهای سرمایشی حدود ۴۰ درصد از مصرف برق کشور را به خود اختصاص داده است که این میزان بیشتر از مجموع ظرفیت نیروگاه‌های حرارتی کشوری مانند پاکستان با یک و نیم برابر جمعیت و اقلیم بسیار گرم‌تری نسبت به ایران است.

# روسیه و اوکراین یک‌صدا شدند؛ از «همستر کامبت» فاصله بگیرید

**مقامات روسیه، ازبکستان و اوکراین به کاربران بازی تلگرامی «همستر کامبت» هشدار داده‌اند که از این بازی که وعده ثروت راحت را می‌دهد، دور بمانند.**

**به گزارش پیام آشنا،** سازندگان بازی تلگرامی «همستر کامبت» می‌گویند این برنامه در مدت چند مدت، حداقل ۱۵۰ میلیون کاربر در سراسر جهان جذب کرده است اما مانند هر چیز دیگری که وعده ثروت راحت را می‌دهد، این اپلیکیشن هم توجه مقامات در کشورهای متعدد را به خود جلب کرده است.

«همستر کامبت» که در داخل اپلیکیشن پیام‌رسان تلگرام است، یک بازی کلیکی است. بازیکنان مکررا روی صفحه کلیک می‌کنند تا ارز بازی را به دست بیاورند. با ادامه دادن کلیک روی همستر و کلکه‌های درون بازی، جایزه‌های جدیدی را کسب می‌کنند.

طراحان بازی برای تشویق کاربران، قول داده‌اند که روزی این سکه‌های مجازی، به صرافی راه پیدا خواهند کرد و می‌توانند به پول واقعی تبدیل شوند. در کشورهایی مانند روسیه، ازبکستان و اوکراین که تلگرام، کاربران زیادی دارد، «همستر کامبت»، محبوبیت ویژه‌ای دارد. مقامات دولتی در هر سه کشور، نظرات مشابهی نسبت به این بازی دارند و از کاربران می‌خواهند از آن دوری گزینند. با این حال، هر کشوری، دلیل متفاوتی دارد.

در روسیه، مقامات به ریسک‌های مالی احتمالی به دلیل وعده پول راحت «همستر کامبت» و خطرات احتمالی آن برای کودکان اشاره کرده‌اند. بعضی از منتقدان روسی، این بازی را کلاهبرداری هرمی خوانده‌اند.

آنتون کاجف، یک قانونگذار روسی مسئول سیاست اطلاعات در این باره گفت: باید به خاطر داشته باشید که نمی‌توانید با این روش ساده پول کلان به دست آورید. با «همستر کامبت» مانند یک بازی معمولی برخورد کنید و در وقت خود صرفه جویی کنید.

ایرینا وُلِی‌نِیتس، کمیسر حقوق کودکان جمهوری تاتارستان روسیه گفت: هدف سازندگان این بازی، سرگرمی نبوده است و آنها به درآمد از جمله تبلیغات اهمیت می‌دهند.

رسانه‌های روسیه، اوایل ماه ژوئن، گزارش دادند که والدین یک پسر ۱۴ ساله از شهر نیومن در سیبری، به پولیس‌شکان مراجعه کردند. زیرا پسرشان هر سه ساعت، یک رنگ هنر برای کسب حداکثر امتیاز در بازی تنظیم می‌کرد.

طبق گزارش رسانه‌های محلی، مقامات ازبکستان، کاربران این بازی را در صورت تلاش برای انتقال ارز درون بازی به صرافی‌های رمارز و مبادله آن با پول معمولی، با ۱۵ روز بازداشت یا جریمه تهدید کرده‌اند. ازبکستان محدودیت‌های شدیدی برای خرید، فروش یا مبادله ارزهای دیجیتال دارد.

اوکراین دلیل متفاوتی برای احتیاط درباره «همستر کامبت» دارد. مرکز دولتی ارتباطات استراتژیک اوکراین اوایل ماه مه هشدار داد که این بازی به دلیل ارتباط آشکار با روسیه، می‌تواند خطرناک باشد.

# مغفول ماندن بخش تعاون در اظهارات نامزدهای ریاست جمهوری

**یک کارشناس حوزه تعاون با اشاره به مغفول ماندن موضوع تعاون در اظهارات نامزدهای ریاست جمهوری تصریح کرد: در مناظرات آینده حتما به بخش تعاون اشاره شود تا تعاونگران درخصوص برنامه های نامزدها بهتر تصمیم گیری کنند.**

**به گزارش پیام آشنا** به نقل از ایسنا، هادی بوی اظهار کرد: طی روزهای گذشته با بررسی مواضع و اظهارات نامزدهای ریاست جمهوری، دیدیم که از بخش تعاون، سند توسعه بخش تعاون و توزیع عادلانه ثروت هنوز صحبتی به میان نیامده است، در حالی که سند توسعه تعاون در ابتدای سال ۱۴۰۲ ابلاغ شد و انتظار داریم که نامزدها ایده‌ها و برنامه‌هایشان را در این خصوص ارائه دهند.

وی با اشاره به مغفول ماندن موضوع تعاون در برنامه‌ها و اظهارات نامزدها گفت: غیر از آقای پورمحمدی که در صحبتها چندین بار به استفاده از ظرفیت بخش تعاون تاکید داشت، هیچکدام از نامزدها اشاره ای ولو جزئی به تعاون نداشتند، درحالی که تعاون یکی از سه بخش اقتصاد کشور است و ظرفیت‌ها و مزیتهایی دارد که باید از آن استفاده شود.

این فعال تعاونی گفت: از بی توجهی نامزدها به این مسأله گلایه مندیم و امیدواریم در مناظرات بعدی به بخش تعاون جدی‌تر توجه نشان بدهند.

بوی در عین حال با بیان اینکه با سرمایه گذاری بخش تعاون اقتصاد رونق می یابد؛ اظهار کرد: امسال از سوی مقام معظم رهبری با نام جهش تولید با مشارکت مردم نامگذاری شده و بهترین قالب برای به میدان آوردن مردم و اقزایش مشارکت های مردمی بخش تعاون است.

کارشناس بخش تعاون تصریح کرد: جمع آوری سرمایه های کم، ممکن است سخت باشد ولی تعاون این ظرفیت را دارد که با تجمیع سرمایه‌های خرد کارهای بزرگ انجام بدهد.

وی گفت: دولت شهید رئیسی به بخش تعاون، نگاه ویژه‌ای داشت و اگر برخی نامزدها مشابه روی برنامه ها و سایتهای شهید رئیسی هستند باید مواضع و برنامه های خود را در این خصوص بیان کنند تا تعاونگران نسبت به برنامه های آنها بهتر تصمیم بگیرند.

به گفته بوی اگر سیاستهای مردم محور از سوی نامزدها مطرح می شود، باید جایگاه تعاون و نحوه استفاده از ظرفیت این بخش مردمی نیز تبیین شود.

**آگهی ابلاغ و احضار**

آقای سید عزیزاله موسوی فرزند ضیاء مجهول المکان همسر شما برابر دادنامه شماره ۱۴۰۲۰۱۳۹۰۰۰۷۵۱۶۲۱۲ شعبه ۱۳ دادگاه خانواده محمدشهر شعبه ۱۴۰۲۰۱۳۹۰۰۰۷۵۱۶۲۱۲ تقاضای ثبت طلاق نموده لذا لازم است ظرف مدت ده روز پس از انتشار این آگهی در دفترخانه به آدرس کرج مهرشهر کیلومتر بلوار امیر کبیر نبشتان ۳ پ ۱ حاضر درغیر اینصورت طبق مقررات اقدام به ثبت خواهد شد واعتراض بعدی مسموع نخواهد شد. ۱۷۳۹۰۹۳

محمدحسین شریعتی
سردفتر طلاق شماره ۱۹ کرج

## یادداشت

### چیستی نرخ بهره و کارکرد آن (بخش آخر)

در طول یک‌دهه اخیر و به دنبال مقاله‌ای مشهور از Benhabib, Schmitt-Grohe, Uribe ۲ گروهی از اقتصاددان کار که بعضی‌ها آنها را Neo-Fisherian می‌خوانند از این ایده حمایت می‌کنند که اگر می‌خواهید تورم را بالا ببرید یا پایین بیاورید، نرخ بهره بین‌بانکی را در همان جهت و به صورت دائمی تغییر دهید. این ایده که برخلاف برداشت مرسوم از نحوه کارکرد سیاست پولی است، برلساس رابطه فیشر و ارتباط مثبت میان نرخ بهره اسمی و تورم بنا نهاده شده است. از این نظر علت (causation) از نرخ بهره اسمی هدف‌گذاری‌شده بلندمرکزی به سمت تورم است و نه بلعکس.

گذشته از این ایده نئوفیشری، دقیقا در نتیجه این باور که سیاست پولی توانایی تاثیرگذاری بلندپلندمدت بر متغیرهای حقیقی اقتصاد کلان را ندارد بود که فریدمن ایده «نرخ طبیعی بیکاری» را داد. برلساس نظریه فریدمن، نرخ طبیعی بیکاری نرخی طبیعی است که توسط سیستم و برلساس معادلات تعادل عمومی اقتصاد کلان تعیین می‌شود. در حقیقت فریدمن این ایده را از تعریف نات‌ویکسل (Knut Wicksell) اقتصاددان پولی بزرگ سوئدی قرن ۱۹ از نرخ طبیعی بهره گرفت. برلساس ویکسل نرخ طبیعی بهره از نرخ بهره حقیقی تعادلی است که در آن فشارهای تورمی مثبت (inflationary) و تورمی منفی (deflationary) از بین رفته‌اند و دور تجاری مهار شده است.

ویکسل میان نرخ بازاری بهره (میزان وقعی نرخ بهره حقیقی) و نرخ تعادلی بهره تمایز قائل شد و برلساس نظریه نوین هوف وود، وقتی این دو نرخ با هم برابرند، ما هم در تعادل پولی هستیم (ثبات سطح قیمت‌ها) و هم در تعادل حقیقی (تصمیمات پس‌اندازی خانوارها با تصمیمات سرمایه‌گذاری بنگاه‌ها در سازگاری کامل‌اند). وقتی نرخ بهره حقیقی بازار از نرخ بهره تعادلی متفاوت است، شاهد تغییرات در سطح قیمت‌ها از طریق آنچه او فرآیند تبادلی (cumulative process) می‌نامید خواهیم بود. ویکسل اعتقاد داشت تا زمانی که نرخ بهره بازار پایین‌تر از نرخ طبیعی باشد و بلعکس‌ها به تزریق اعتبار به اقتصاد ادامه دهند، فرآیند تبادلی ادامه خواهد داشت. تنها زمانی که بخش بلنگی خنثی بمانند و صرفا به عنوان مبادلچی میان پس‌اندازکنندگان و سرمایه‌گذاران عمل کنند و از تزریق اعتبار اتفاقی خودداری کنند، نرخ بهره حقیقی به سطح تعادلی خود خواهد رسید. توجه شود که مفهوم نرخ بهره تعادلی در طول زمان دچار تغییراتی هم شده است. در ادبیات کنونی اقتصاد کلان پولی نرخی است که در آن تورم به نرخ بانیانی رسیده و نه سطح قیمت‌ها.

به‌دنبال فریدمن با کمک گرفتن از معادله فیشر و ارتباط سیاست پولی و تورم انتظاری استدلال کرد که تنها نرخ‌های قزایشی تورم (rising rates of inflation) می‌توانند سبب ایجاد انحراف از تعادل و لرلساس انحراف نرخ بهره بازاری از نرخ بهره طبیعی) شوند و نه صرفا نرخ تورم بالا. با این حال همان‌طور که می‌دانیم، فریدمن طرفدار این ایده بود که «تورم همیشه و همه جا یک پدیده پولی است»؛ بنابراین عرضه پول را مبنای تعیین تورم می‌دانست و ایده ویکسل در مورد شکاف میان آن نو نرخ بهره از این منظر کمتر اهمیت پیدا می‌کند. در حقیقت فریدمن معتقد این نگاه بود که با قرار دادن نرخ ابزار سیاستی در سطح طبیعی آن نرخ تورم به سطح بانیانی خواهد رسید؛ چون چنین نرخی به نرخ رشد پولی مورد نظر او نمی‌انجامید. البته همان‌طور که توضیح داده شد، ادبیات اخیر پولی با این دیدگاه فریدمن فاصله اساسی گرفت و دیگر به کنترل حجم پول در اقتصاد که به‌دربستی متغیری درون‌زا در نظر گرفته می‌شود و نه برون‌زا، اهمیت چندانی نمی‌دهد.

به‌دنبال مقاله مشهور ۱۹۸۱ سارجنت و والاس۴ و ادبیات بعد از آن می‌دانیم، سیاست مالی و پولی است که با همدیگر تعیین‌کننده تورم هستند و این اعتقاد که صرف سیاست پولی به‌تنهایی قادر به کنترل تورم است توهمی بیش نیست و بلنگ مرکزی مستقل بدون همراهی یک سیاست بودجه‌ای (fiscal policy) متکی به سیستم مالیاتی منطقی و کارآمد به‌تنهایی هرگز قادر به کنترل تورم نیست.

همان‌طور که اشاره شد، ادبیات سه دهه اخیر سیاست و تئوری پولی و همین‌طور دیدایت‌گذاری سیاست پولی توسط بلنک‌های مرکزی پیشرو از دیدگاه فریدمن در مورد کنترل تورم با کنترل حجم پول به صورت بسیار بنیادی فاصله گرفته‌اند و به رویکرد ویکسل نزدیک‌تر شده‌اند. کتاب مایکل وودفورد (Michael Woodford, Interest and Prices-Foundations of a Theory of monetary Policy) در این زمینه ارزنده‌ترین منبع حال حاضر ادبیات اقتصاد کلان برای فهمیدن چگونگی کارکرد سیاست پولی و تا حدی مالی است. وودفورد از چارچوب نئوویکسلی حرف می‌زند که به دنبال برجسته کردن نرخ تعادلی بهره در مدل‌های DSGE و چگونگی هدایت سیاست پولی است. برلساس این رویکرد به سیاست پولی بلنک‌مرکزی مستقل و زمانی که سیاست مالی بر سیاست پولی مسلط نیست، توانایی کنترل کامل سطح قیمت‌ها را تنها با استفاده از ابزار سیاستی نرخ بهره در بین بلنکی دارا است.

البته نباید فراموش کرد که در شرایط رکود و زمانی که نرخ بهره اسمی به پایین‌ترین سطح خود یعنی صفر می‌رسد، دیگر سیاست پولی مرسوم توانایی تاثیرگذاری موثر بر متغیرهای کلیدی کلان همچون بیکاری و سرمایه‌گذاری را ندارد و این سیاست مالی لیناطی است که می‌تواند بسیار تاثیرگذار باشد و سبب خروج اقتصاد از رکود شود. سوال مهم دیگر این است که چگونه می‌شود نرخ بهره تعادلی حقیقی با همان طبیعی را تخمین زد؟ توجه کنید به دلیل اینکه نرخ بهره حقیقی تعادلی توسط بنیان‌های اقتصاد تعیین می‌شود و ما مقدار دقیق این بنیان‌ها را نمی‌توانیم محاسبه کنیم، بنابراین نرخ بهره حقیقی نرخی قابل مشاهده نیست و تنها می‌توانیم تقریبی از آن داشته باشیم. به‌دست آوردن چنین تقریبی البته برای هدایت درست سیاست پولی بسیار ارزشمند است. در این زمینه ادبیات ارزشمندی در طول دو دهه گذشته و بالاخص بعد از بحران مالی ۲۰۰۸ نوشته شده که تلاش دارد با استفاده از روش‌های مختلف اقتصادسنجی و البته با تکیه بر تئوری‌های اقتصاد کلان تقریبی از این متغیر برای کشورهای مختلف پیشرفته اقتصادی به دست دهد.

شادی بطحایی
کارشناس ارشد انرژی‌های تجدیدپذیر از دانشگاه تهران
Alborz.payam@gmail.com